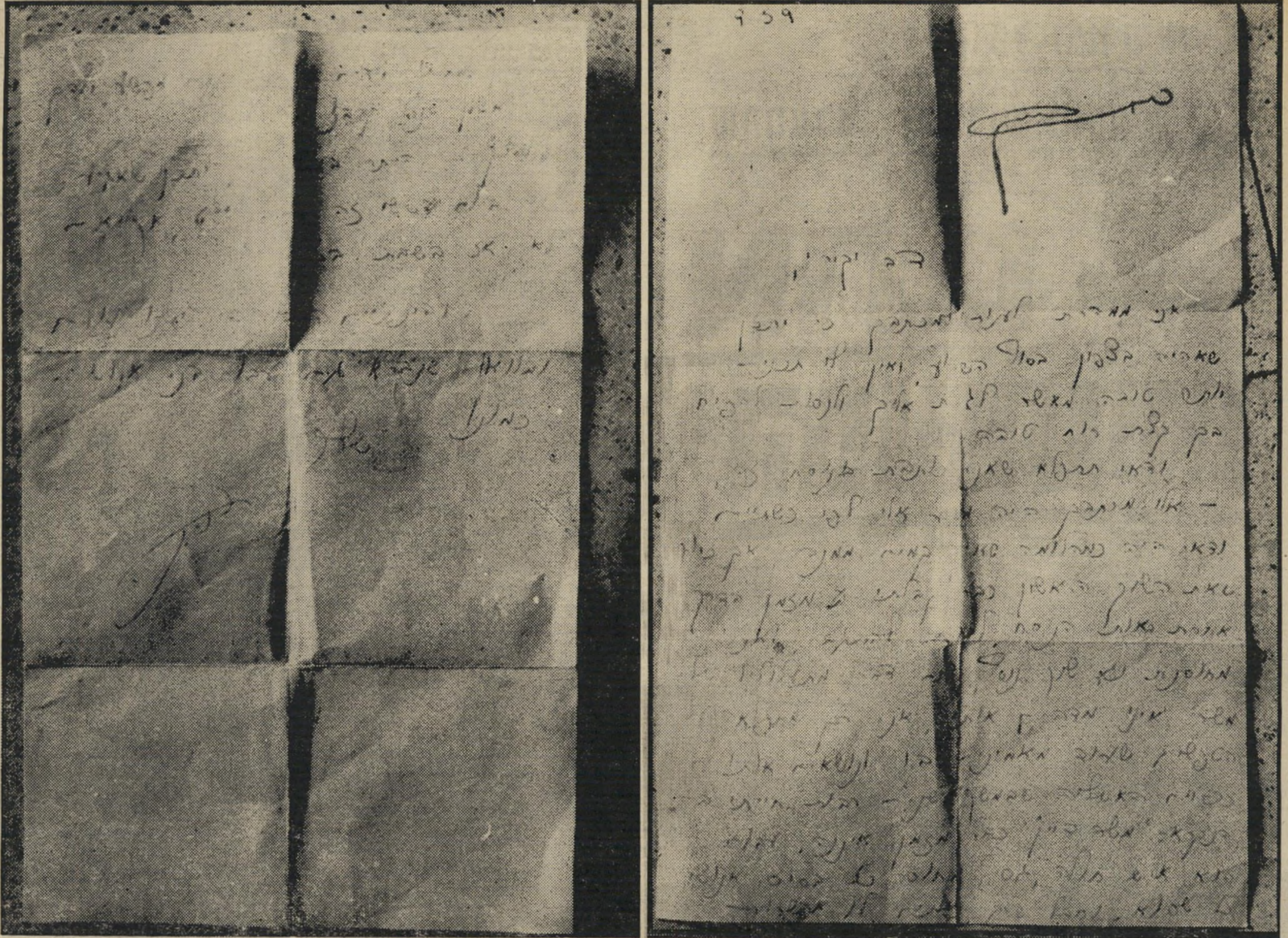

מכתבה של רות דיין לדוב ירמיה, המכיל את תאור דמותו של משה דיין

„האשלייה הנקראת משה דיין... הוא איש חולה, גם, חסר כל בסיס אנושי...”

הממשלה עסוק במסעיה הבחירות, והבטיחה תשובה ופגישה קרובה. בן-גוריון התפנה כעבור שלושה ימים וכתב את מכתבו הארוך. המשתרע על גבי שלושה עמודים בכתיב צפוף.

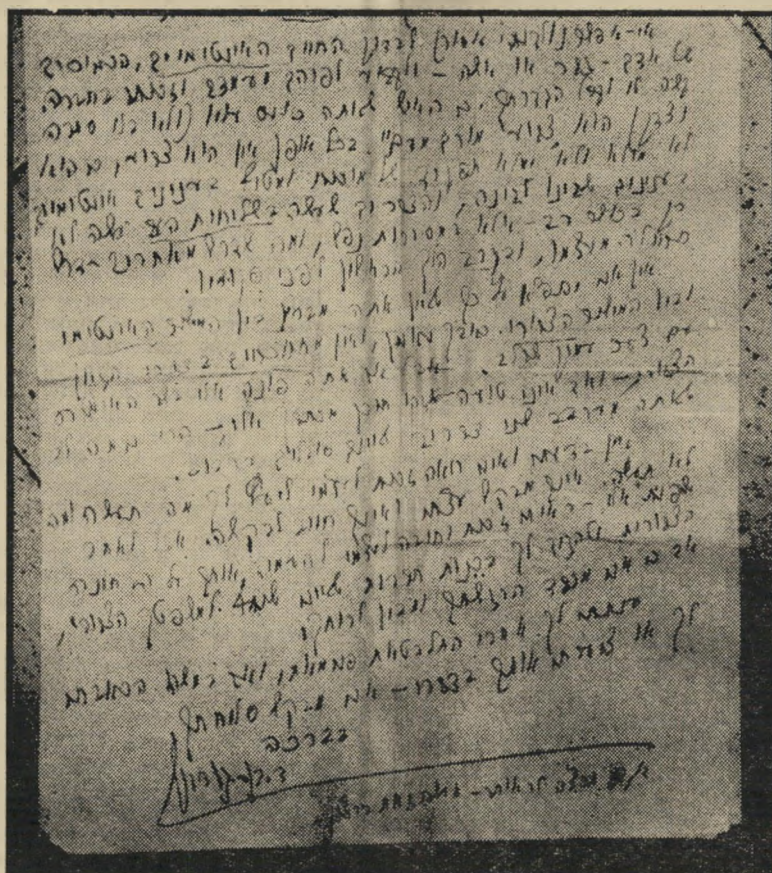
הנה הנוסח המלא, המתפרסם לראשונה:

הר-כנען, 19.9.59.
פרטי - אישי.

לחבר דוב ירמיה - שלום רב.
מכתבך מיום 14.9.59 הגיע לידי רק לפני ימים אחדים, ומכתבך הקודם לא נמסר לי עד היום הזה. ואומר לך האמת: היי יצחק נבון סיפר לי תוכנו.

אני מבין לרווחך, ואיני מתפלל על הי צער, הכאב והזעם הבוקעים מקרבך. אין דבר טבעי מזה. ואומר לך האמת: היי ססתי ופיקסקתי אם יש טעם בוויכוח איתך. ולא באשר דבריך אינם ראויים לתשובה ואין לשים לב לסענותיך. הלילה לי גם אם לא צדקת בכל, ומסקנותיך הציבוריות אינן עומדות אולי בפני ההגיון האובייקטיבי, טיבי - אין להתרעם עליך על שאינך מודד דבריך בפלס ההגיון.

רחשי הלב עמוקים משיקולי השכל, וגם אולי יותר אמיתיים. בכל אופן מבחינה סובייקטיבית, אולם החלטתי לענות לך - בראותי שאתה טוען טענה ציבורית ותובע עלבון הכללי, ולא רק מסיח כאבך וצערך ועלבונך. ואיני קובל עליך על שאאתה מערבב שתי פרשיות שונות. אולם אני מקווה שלא תתרעם עלי אם אני מבחין ומבדיל בין הצד האישי היי אינטימי - ובין הצד הציבורי, אם כי ידעתי היטב כמה עמוק ורגיש הצד האישי בדבר מעין זה, ואינני בא אליך בטענה שעליך להתרעם לא רק על הגבר, אלא גם על האשה (אם בחוויות כאלו יש יסוד להתרעמות שבהגיון) ושעליך להבין ש-האשה אינה קניין פרטי, אלא אישיות

שאחיה בצפון בסוף השבוע, ואין לי תוכנית יותר טובה מאשר לגשת אליך ולנסות להפיה בך קצת רוח טובה. ודאי התפלא שאני כותבת בנוסח זה, - אילו מכתבך היה מגיע אלי לפי כשתיים (לפני כשנתיים) ודאי היה כי מהלומה שאין קמים ממנה. אך כיוון שאת השוק הראשון כבר קיבלתי מוזמן בדרך אחרת באותו הנוסח, למדתי להתגבר, ואני מחוסנת נגד שוק נוסף, ושום דבר מתעלליו של משה אינו מדי-הים אותי. אני רק מתפלאת על הטיפי שים שעוד מאמינים בו ונושאים אותו על כפיים. האשלייה שבמשך שנים רבות חייתי בה, הנקראת „משה דיין” כבר מוזמן איננה. עבורי הוא איש חולה, גם מחוסר כל בסיס אנושי כל שהוא, וחבל שרק נותנים לו אפשרות להדביק במח-לתו ילדים וילדות חפים מפשע. ילדך אינו הראשון שנפל קורבנו.

ובכן - היתר בעל-פה. יתכן שאגיע עוד ביום שישי זה ב-6.30, אך אם לא אז בשבת בבוקר.

בינתיים התעודד, ישנו עולם ומלואו שנברא גם עבור בני-אנוש כמונו. שלך רות דיין.

„האשה אינה קניין פרטי”

אותו יום כתב יצחק נבון (אז מזכיר ראש-הממשלה) מכתב בכתיב לירמיה, בו ביקש סליחה על כי ראש-

* הכוונה למסיבת-העיתונאים בו נודע לרות דיין לראשונה, למחרת מיבצע-סיני, שכל הארץ מדברת אודות הרומן שבין משה דיין ובין רחל רבינוביץ, ושנפוצו שמועות על גירושה (אעולם הוא 1791).

סוף מכתבו של דויד בן-גוריון לירמיה